

Instituttet for Fremtidsforskning: Derfor skal fremtiden på skoleskemaet

For mange er vores uddannelsessystem tegnet af undervisningsmetoder, der stammer fra den industrielle tidsalder, der ikke alene forbereder studerende tilstrækkeligt på en verden i så hastig udvikling. Vi har brug for nye og mere åbne former for undervisning og læring, der understøtter og stimulerer forestillingsevnen, optimismen og handlekraften. For når vi spørger, hvordan i morgen potentielt kunne se ud, er der teknisk set ikke noget rigtigt eller forkert svar. Spørgsmålene er her, hvor *plausibel*, *sandsynlig* eller *ønskværdig* den foreslåede fremtid er, *og for hvem*. Ligeledes kan man spørge sig selv: *'Hvilken rolle kan jeg spille for at opnå lige netop denne fremtid?'*

Studerende skal i højere grad klædes på til at løse fremspirende komplekse problemer på en selvorganiserende måde, der gør dem i stand til at tænke selvstændigt og handle kollektivt. Det stiller nye krav til læringsprocesser, der i højere grad må fostre fremsyn, kognitiv fleksibilitet, skabe motivation, sociale ressourcer og viljestyrke.

For *futures literacy*, som vi på dansk oversætter til *fremtidsfærdigheder*, er den specifikke kontekst den livlige menneskelige fantasi og forestillingsevne. 'Futures literacy' er et nyt kompetencebegreb, der er udviklet og defineret af UNESCO, som handler om evnen til at forestille sig fremtiden på forskellige måder, at vide hvorfor det er nødvendigt, samtidig med at man udfordrer sine egne indgroede forestillinger, så man bedre kan tænke i alternative fremtidsscenarier og se på nutiden med friske øjne.

Ligesom læsefærdigheder kan fremtidsfærdigheder trænes og erhverves på mange forskellige niveauer. Vi kan aktivt træne vores forestillingsevne som en

muskel, der hjælper os med at udfordre de underliggende antagelser og bias, der definerer vores syn på verden og styrer vores handlinger. Til en start er det vigtigt at blive opmærksom på de tre antagelsessystemer (*anticipatory systems*) og dermed blive opmærksom på, hvordan man bruger fremtiden, og til hvilket formål.

Fremtidsfærdighed er på en måde en syntese af netop livsmestring, dannelse og konkrete færdigheder. Desuden skaber fremtidsfærdigheder en base for at forstå det komplekse systemiske samspil mellem de mange faktorer og trends, der sammen driver, forsinker, disrupter og divergerer den fremtid, vi ellers ser frem til.

Fakta og fantasi om fremtiden

Historisk viden, nutidig kontekst og tendenser i tiden i kombination med det kreative og kunstneriske kan give kvalificerede bud på fremtidsscenerier.

mm **FIGUR 1** — Da fremtiden ikke eksisterer, kan vi ikke forske i den ud fra traditionelle videnskabsmæssige og akademiske krav.

KILDE — Mandag morgen.